

KÖSZEG ÉS VIDÉKE

Szépirodalmi, társadalmi és közgazdasági hetilap.

Megjelenik minden vasarnap.

Előfizetési ár:

Évhez 8 korona, félévhez 4 korona, negyedévhez 2 korona, egyes szám ára 20 fillér.

Nyitlati ára 40 fillér, hirdetés nagyság szerint.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez intézendők.

Előfizetési pénzek és reklámok: Rónai Frigyes kiadó címére küldendők.

XXX. évfolyam.

Felolvasó szerkesztő:
JAMBRITS LAJOS.

33. szám.

A város hivatása a sztrájkmozgalomban.

(K. B.) Azok között a szociálpolitikai kérdések között, melyeknek megoldása részben a városokra is tartozik, most aktualitásánál és mindenkori fontosságánál fogva a sztrájk a legjelentősebbek egyike. Innár nemcsak a fővárosban, hol az öntudatra ébredt munkások nagyobb tömege él, hanem még a kisebb vidéki városokban is egy szép napon csak arra virradnak az emberek, hogy hol ebben, hol amabban az iparágban sztrájk ütött ki és az életrend mindennapi folyamatában válik érezhetővé a termelés fontosságának megzavarása. Ma az a veszély fenyeget, hogy az építőiparban kiütött sztrájk miatt nem készül el az a lakás, melybe beköltözödni akarunk, holnap nyomdászsztrájk miatt nem jelennek meg az újságok, majd a pékek bérharca következtében nem kerülhet friss sütemény az asztalra és így tovább. Mindezen jelenségek már ugyszólva napról-napra ismétlődnek és kétségtelen, hogy itt egy gazdasági életünket alapjában érintő olyan kérdéssel állunk szemben, melynek kinövéseit helyes és észszerű, céltudatos politika követésével a minimumra csökkenteni a város társadalmának is elsődrendű érdeke. Másrészt ezek a jelenségek azt bizonyítják, hogy a munkabérek viszonyának kérdése reformra szorul, mely reform miként történő keresztülvitele erősen belevág a városok gazdasági, morális és kulturális életébe. S mivel a sztrájk jogának elismerése vagy el nem ismerése szorosan kapcsolódik az általános emberi jogok egyikéhez: a gyülekezési és koalíció szabadság jogosult voltához, -- nemcsak a feladata magaslátán álló törvényhozást, hanem

a modern közigazgatást is, — melynek ma hazánkban a gyülekezési és koalíció szabadság kiszolgáltatva van, joggal érdekelheti, hogy a minduntalan ismétlődő sztrájkmozgalommal, mint a szabad versenyen alapuló társadalmi rend tömegjelenésével szemben, mily állápontra igazságos és méltányos dolog helyezkednie.

Talán nem csalódunk, ha feltételezzük, hogy Magyarországon sincs már sok olyan városi közigazgatási tisztviselő, ki nem tudná, hogy a munkások szervezkedésére szükség van és hogy a munkások szervezkedése minden gazdasági és kulturális haladásnak emeltyűje. A kulturálmok a gazdasági haladás elválaszthatatlan tartozéka gyanánt ismerték fel a munkások szervezkedésének szükségességét és már régen nem üldözik olyan mértékben ésszeméretlenül a munkások gazdasági szervezeteit, mint üldözték azokat nálunk csak a közelmúltban is. A szabad egyezkedésen alapuló munkabérvizony s az individuális egyezkedés rendszere olyan mértékben vált folyton tarthatlanabbá, a milyen mérvben fejlődik a géptechnika és alakult át a termelés rendje. A kétoldalú magánjogi szerződésre helyezett munkabérvizsnyonál a munkások egyenként nem gyakorolhattak semmi tenyleges befolyást a munkafeltételek megállapítására. a munkás egyénileg már mindenütt kész munkafeltételeket talált, s kénytelen volt azokat elfogadni, mert ha ezt nem tette, éhezésnek volt kitéve.

A mindennapi tapasztalat bizonyítja, hogy a munkaadó jóindulatától és altruistikus érzelmeitől tenni függővé a munkafeltételeket nem helyes, celszerű és igazságos dolog. A gazdasági érdekelletételek a termelési rend változásával folyton kirívóbbak lesznek és a munka-

adók a gépipar által feleslegessé vált munkás tartaléksereg segítségével a munkabéreket a munkások szervezkedése nélkül, a termelés folytonosságának megzavarása nélkül még a létfenntartási minimumon is jóval alacsonyabb színvonalra képesek leszorítani.

A városok társadalmára nézve nagy veszedelemet jelent az az állapot, ha a munkások munkabére olyan színvonalon áll, mely az elsődrendű életszükségletek kielégítését is lehetlenné teszi számukra. Ha a munkás és családja nélkülözhetetlen szükségleteinek kielégítésére képtelen, előbb-utóbb a köznek válik terhére ha lakása, ruházódása, táplálkozása s egészségének és munkaerejének fenntartása tekintetében a legemlébb hygienikus követelmények betartására is képtelenné válik, annak nemcsak ő, hanem az egész városi társadalom vállalhatja kárát. A népbetegségeknek: tüdővész, typhus, hagymáz, stb-nek fokozódása és terjedése nagyon is reártartozik a polgári társadalomnak minden egyes tagjára és egyáltalában nem közönbös dolog, hogy egészséges megelegedett, jókedvű, értelmes, kulturszükségletek kielégítésére is vágyakozó emberekkel vagyunk-e körülveve és szomszédságban, vagy pedig lerongyolódott, éhező nélkülöző, tengődő, ragadós betegségek iránt fogékonyabb tömeggel, nőekkel és gyermekekkel.

Legyen tehát valaki bármennyire elvakult, s a szociális igazságok iránt érzéketlen, önző és munkasellenes gondolkodású, azt be kell látnia, hogy az uralkodó osztálynak is érdeke a munkások életszínvonalának emelése. Látjuk azonban, hogy ezzel az érdekekkel ellentétben a polgári társadalom általános magatartásának iránya folytonos és következetesen a legala-

Tárca.

Az ellenség.

Írta: Ady Endre

A romos Pelley-kastély alatt égnek meredt két jegenye. Ez volt a világnak két legmagasabb jegenyeje. Itt már minden a miénk volt. A denevérek a jegenyék. A lángok, melyek Szent György táján a jegenyék fölé szálltak, Miska, a hosszú sváb kocsis is, aki látta:

— Pelley-kincsek tisztulnak most. Így mesélte reggel Miska s én emlékeztem, hogy éjjel idején a Bodri haragudott. Oh, az szörnyűség, ha a Bodri haragszik. Mert a mi jegenyéink az eget verik. A Pelley-romok alatt lappang a kincsek kincse. A Bodri a föld leghatalmasabb kutyája.

Nagyszerű remegésben teltek akkor az én napjaim. Királyi udvar volt a rongyos porta, melyhez az apám vásárlással vette a romos Pelley-kastélyt. Ez a kassa lábán forgó rezidencia volt. Ide csak előkelő szellemek járhatnak éjszakánként. A kurucereves Pelley Adám például. Vacogott a fogam minden elalvaskor, de nyaras nappalokon bátran játszottunk. Éger-játékot a romokon. Csoporból öntötte a téglacsaecaról forró szurok helyett a vizet Dobó Katica. Egyszerként meg Tabay Klárikának hívták e Dobó Katicát. Nyolcéves leány a szomszédból, kivel kettesben is játszottam a jegenyék alatt. Nappal nem feljöttünk: velünk volt a Bodri. Tíz kutyával megverekedett már a Bodri. Iskolában, labda-téren, utcán süvegtek a kis rongyos pajtások. Beleláltam a lelőkbe. Ezek nem a Pelley-kastélyt s a két jegenyét

tisztelik. Ezek a Bodritól, a hatalmas Bodritól félnek. Nyolc esztendő szívemet Bodri tette hős dobogásúvá. Hahó, merjen csak valaki Bodriba kötni.

Néha elmentem egész a Bence-dombig. Messzemesse füstölt az Avas-hegy. Violás őszi napokban a Magura bukkant ki a semmiből. Néha láttuk különös halványosságban a bihari hegyeket. Hallottuk, hogy az emberek Tasnádra járnak, Károlyba, Zilahra. Egyszer az anyámat hetekig nem láttam. Beszéltek, hogy Budapesten volt. Az Avas és a Magura: hegyek. Tasnád, Károly, Zilah: városok. Budapest pedig iszonyú ékes és nagyon nagy város. A koszorúzó falvak, melyek a mezőről látszanak: igaziak. Egy fiú azt mondta az iskolában, hogy Szentkirályon van egy kutya, mely sokkal erősebb a Bodrinál. Mi Klárikával sokat neveltünk e meséken a jegenyék alatt. Es Lajkó is számár, aki a szentkirályi kutyáról beszélt.

A Bence-domb alatt van az Ér. Azután nincsen semmi Szentkirály sincs és semmi sincs. Itt a két jegenye s a Pelley-kastély. Nem igaz a többi. Csak nekünk mondják. És itt van a Bodri.

A földrajz sem igaz. Olyan mint a Karolina asszony beszédje. Karolina asszony gyakran altatott mesékkel engem, ha a konyhából beszabadult. Csupa gyermekek dolgokat mesélt. A kis egér vezet az árva Sarit. A farkas megözi a vasorrú bábát. En belebujtam a párnámba s úgy nevettem.

Tiszta volt a látásom. A nagyok összefogtak, hogy minket bolondítsanak. Lehet, hogy van még falu másutt is. De az nagyon messze lehet. Az eger azonban nem beszél. A farkas sohse is volt. Vannak szörnyetegek, de azok a levegőben röpködnek. Olyan a formájuk, mint az emberé. Ott van az öreg Mitru. Azt a mult hótén temették, de visszajár a temetőből. A hosszú Miska látta ezt is. A jegenyék alatt is tán-

colnak Szent-János napjának éjén a tündérek. A kastélyba is ellátogatnak a régi Pellek. De ilyenkor az ember alszik. És künn van a Bodri. A Bodri olyan hatalmas, hogy a mult télen Julcsa mama árnyékát is elugatta. Pedig Julcsa mamának szabad volna itt járni. O hagyta nekünk ezt a portát, amikor meghalt. De még ő is fél a Bodritól. A Pellek is haragsznak talán, hogy most már a miénk az omlott kuria. De merjenek a Bodrival beszélni.

Klárikával néha nyakunkba vettük a falut. A kutyákat néztük: Bodri rabszolgáit. Mindegyik éktelen sebet viselt. Mi nem sajnáltuk őket. Miért kötöttek ki a Bodrival? Ezeket a Bodri tanította emberségre.

Valahogyan úgy képzeltek: a Bodrin áll a világ. Ezen a mosdatlan, vad komondoron. Bodri kitűnő, Bodri nagy, Bodri a kutyák királya.

De én, óh jaj, korán értem. Különös volt a két jegenye: tavaszoként kabító, piros virágokat hullajtott. Szóltam böles és buszke felfedezéssel Klárikának:

Klárika, e virágokból csinálják a szagos vizet, melyvel husvétkor lelocsoltalak.

Klárika összefogott egy marok virágot s arcomba szórta. Máskor is tett ily pajkosságokat, de akkor éjjel nem tudtam ettől elaludni. Ha már szenderegtem: Klárika állott előttem. Szórta rám a jegenyék virágát. Künn pedig őrgongve ugatott a Bodri. Leintettem a kezemmel: Klárika most otthon alszik. Am a Bodri ugatását hallom. Megint szenderegtem. Egyszerre csak látom, hogy a két jegenyét ki akarják vágni. Egy óriási, tüzös oláh sújtja a fejszéjével. Ilyen oláh az én falumban sok lakott. De ennek az arcát nem ismertem.

— Mit akarsz, te idegen és bolond oláh?
— Kivágom a jegenyéteket.

csenyőbbrendű ember életszínvonalára felé törekszik és akármennyire paradoxonnak látszik is ez az állítás, mégis igaz. Azt a nagy hazugságot, hogy a munkaadók és munkások érdeke közös, ma már csak némely egész tudósok és az analfabéták védelmezik. Munkás és munkaadó között közös érdek nincsen, a munkás törekvése arra irányul, hogy minél nagyobb bért csikarjon ki minél kevesebb munkateljesítésményért, a munkaadó pedig minél kevesebb bért akar fizetni és a munkás munkaerejét minél jobban kihasználni. És hiába visszasírni a régi jó idöket, mikor még volt kevéssel megelégedő, igénytelen, olcsó munkaerő, kit elnyomottságában és szegénységében a tulvilaggal is meglehetett vigasztalni. — Ezek a régi jó idők soha többé visszatérni nem fognak és látni kell, hogy a munkások koalíciója egy olyan erőt képvisel, mely döntő jelentőséggel bír a javak termelésében.

A munkások ma már nem egyénekként rimázkodnak jobb munkafeltételekért, hanem erős szervezeteikben csoportokban követeléseket állítanak fel, melyek nem teljesítése esetén tömegesen szüntetik be a javak termelést és sztrájkba lépnek.

Már most más oldalról tekintve megtörténhet, aminthogy meg is történt, hogy a munkások túlzott követelésekkel állanak elő, olyan követelésekkel, melyeknek teljesítése lehetetlenné teszi a munkaadók számára a termelt javak haszonnal értékesítésének lehetőségét. Előfordulhat azon eset, hogy a munkások gazdasági szervezetei olyan erősek és köztük a szolidaritás olyan intenzív, hogy tulajdonképpen ők szabják meg, milyen munkafeltételeket fogadnak el és ha túl magas követelésekkel állanak elő, veszélyeztethetik a termelés folytonosságát s azt meg is akaszthatják. Ez az erőviszonyokban előállott eltolódás nem kevésbé nagyfokú veszedelmet jelent a városok gazdasági életére, mint az a veszedelem, mikor a munkások ki vannak szolgáltatva a munkaadók önkényének. Mindkét esetben a modern városi közigazgatásra nagyfontosságú feladatok hármlanak a megzavart termelési rend helyreállítása és a sztrájk nyomában járó veszedelmek elhárítása tekintetében.

A város közigazgatására hármló ezen nagyfontosságú feladatot megnehezíti a körülmény, hogy minden sztrájkban nálunk helytelenül az illetékes tényezők büntetőjogi problémát látnak és nem keresve a sztrájk okát, jogosult, vagy jogosulatlan voltát, azt minden esetben mint büntetendő cselekményt kezelik. A közigazgatási hatóságnak ezt az általános

felfogását az 1884. évi XVII. t.-cz. 159. §-a idézte elő, mely kimondja, hogy „azon segédet vagy gyári munkást, ki munkájából jogtalanul kilép, az iparhatóság visszahozathatja, kötelessége teljesítésére szoríthatja, sőt ezenfelül még 20 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetheti.”

Az ipartörvény ezen elavult rendelkezéséből kétségtelen, hogy az a sztrájk, mely szerződészegéssel jár, büntethető. Más kérdés azután hogy a törvény ezen szakasza nagyobb tömegsztrájknál egyáltalán végrehajtható-e? Az ipartörvény egy másik szakasza az 1884. évi XVII. t.-c. 162. §-a pedig kimondja, hogy a munkások arra irányuló összebeszélése, hogy jobb munkafeltételeket vívjanak ki maguknak, — érvénytelen. — Itt már a törvény nem mondja azt, hogy az ilyen sztrájk is büntetendő cselekményt képez és annak csak magánjogi érvényességét nem ismeri el, melynek természetesen folyományaképpen a bírói jogsegélyt vonja meg tőle. Ha tehát a sztrájk nem jelent egyúttal szerződészegést, akkor még a mi törvényeink szerint sem lehet büntetendő cselekményt kezelni és meg kell értenünk, hogy az önvédelem szerepeinek a kötelmi jogban is helye és létjogosultsága van. Különbösen is a sztrájkok büntethetőségének lehetetlensége mindig élesebben lesz szembeütő és éppen a városoknak egész más feladataik vannak, mint a sztrájkok erőszakoskodással, hivatalos hatalommal való elnyomásban a munkaadók érdekében közreműködni. Nagy tévedés volna azt hinni, hogy a városok közigazgatásának a közigazgatási jog mai állapota mellett a már kiűtött sztrájkok mielőbbi megszüntetése érdekében döntő szereppel bíró beavatkozási jog biztosítására kell törekedniök. Tagadhatatlanul helyes és kívánatos, ha a városok sztrájk esetén a közrend, közbéke és mindkét fél érdekében arra törekednek, hogy a két fél között a bekés megegyezést mielőbb létrehozzák. Azonban a városok közigazgatásának döntő bíraskodási joggal felruházását sztrájkok esetében nem tartanók helyesnek, s Anglia példája nyomán megállapíthatjuk, hogy még a bíróságok sem alkalmasak erre a szerepre.

Ellenben a városoknak inkább preventív intézkedések megtételére kell nagyobb és éberebb figyelmet fordítaniök, s saját hatáskörükben lehetőleg elhárítani azokat az okokat, melyek a bérharcot előidézhetik. Ha valahol a repressiv tevékenység helyett kívánatosabb a megelőző és előrelátó intézkedések láncolata, úgy az csakugyan áll a sztrájkmozgalomra. A városi közigazgatásnak ezer és egy módja van arra, hogy ily megelőző tevékenységet fejtsen ki. Ha szigorúan megköveteli a munkásvédő szabályok betartását, ha humánus és igazságos gyári és ipari műhelyrendet állapít meg, ha nem fojtja el a munkások egyesülési és gyülekezési szabadságát, ha nem túri meg a természetben vagy utalványokkal való bérfizetést, ha érdeklődik általában a munkások életmódja, kereseti viszonyai és szociális helyzete iránt, s résztvesz a hatóság azokon a gyűléseken, hol bajaikat és sérelmeiket tárgyalják, ha igyekszik azokat enyhíteni és esetleg felmerült ellentéteket kiegyenlíteni, ha ingyenes jogvédelmet nyújt, támogatja a munkások gazdasági szervezeteit azok kulturális és jóléti feladata teljesítésében, melynek a munkánélküli segélyezés, oktatás stb., mindezekkel és hasonlókkal a városok sok esetben akadályozhatják meg sztrájkok kitörését. Ide tartoznék még az, melyet első helyen kellett volna említenünk s melyet minden kulturális községek gyakorlatba vett, hogy minden városi munka kiadásánál kikötendő, hogy a vállalatban csakis szervezett munkások alkalmazhatók, esetleg a munkások minimális bére szakmánként pontosan megállapítandó, melynél kevesebb munkabért a munkaadó községek vállalatnál munkásainak nem fizethet.

Ha a városok éppen ellenkezőjét cselekszik mindezeknek, bizonyos, hogy nemcsak a sztrájkok szaporodnak, hanem a fejlődés vastörvényei következtében az annyira rettegett forradalmi szocializmus is jobban erősödik.

Ujabbán mindig jobban és hangosabban emlegetik sztrájkjog törvény megalkotásának szükségességét. A dolgozni akarók védelméről beszélnek azok, kik saját zsebük védelmére gondolnak. A sztrájkellenes törekvések nemcsak hazai jelenségek: Angliában, Németországban, Franciaországban is egyidővel drákói sztrájk-törvényektől remélték a munkásmozgalom

megsemmisítését. Nem kisebb ember, mint maga Vilmos német császár jelentette egyszer ki egy híres beszédében, hogy „aki valamely dolgozni akaró német munkást munkájában meggátol, vagy aki sztrájkra izgat, az fegyházzal büntetendő.” Azonban a német fegyház törvényjavaslat is megbukott, a francia és az angol is,

Városi ügyek.

1880/1910.

Hirdetmény.

Az ideai fősorozás a helybeli hadkötelesekre nézve f. é. szeptember 15-én lesz megtartva.

Felhívjuk az 1887, 1888 és 1889 évben született hadkötelesek miszerint e napon reggel 1/28 órakor a „Mulató” nagy termében józan állapotban, tisztán megmosakodva és tiszta ruhában okvetlenül megjelenniök. Az indokolatlanul elmaradók ellen a törvényes eljárás fog megindíttatni.

Köszeg, 1910. július hó 31-én.

Köszegi József,
rendőrkapitány.

1747/910.

Hirdetmény.

A helybeli m. kir. 18/3 honvédszászlóalj f. hó 16-án és 17-én a ezéki harszerű lötéren éleostöltény-nyel harszerű lövészetet fog tartani.

Figyelmeztetem a város közönségét, hogy a jelzett napokon a veszélyezett helytől tartózkodjanak.

Köszeg, 1910. augusztus hó 8.

Köszegi József,
rendőrkapitány.

1903/910.

Hirdetmény.

Közléteszem, hogy a város utai — s terein termelt gyümölcsök eladása — nyilvános árverés útján f. hó 15-én délután 2 órakor történik.

Az árverés kezdődik a Czeke féle malomnál.

Köszeg 1910. augusztus hó 11.

Auguszt János,
polgármester h.

Hírek.

Püspök köszönete a városnak. August János h. polgármester a város közönsége nevében üdvözlő levelet küldött dr. István Vilmos megyés püspöknek abból az alkalomból, hogy a király valóságos belső titkos tanácsossá nevezte ki. A püspök Répceszentgyörgyről köszöni most meg az üdvözlőt az alább közölt sorokban:

Tekintetes Polgármester Úr! Valóságos belső titkos tanácsossá történt legkegyelmesebb kinevezésem alkalmából Köszeg város nagyérdemű közönsége nevében küldött szives üdvözlő és jókívánatait fogadja Tek. Polgármester Úr legőszintébb hálám és mély tiszteletem nyilvánítását.

Répceszentgyörgy, 1910. augusztus 1.

dr. István Vilmos
szombathelyi püspök.

Áthelyezett ezredorvos. Dr. Hanasievitz Oszkár köszegi katonai alreáliskolai ezredorvost saját kérelmére Kolozsvárra helyezték át. A kitűnő orvos azért válik meg Köszeg társadalmától, melynek tiszteletnek és becsülésnek örvendő tagja volt, mert tudását a kolozsvári egyetemen óhajta érvényesíteni. Dr. Hanasievitz szeptember 15-ig marad Köszegen.

Új ezredorvos. Dr. Hanasievitz Oszkár ezredorvos helyére dr. Schmeisz Ferdinánd ezredorvos kerül Kolozsvárról.

Áthelyezett tisztek. Germershauser Herman cs. és kir. százados a soproni 48-ik gyalogezredhez. Sohár Ottó cs. és kir. vadász főhadnagy a 83-ik gyalogezredhez helyeztettek át. Mindketten a köszegi katonai alreáliskolának voltak tanárai.

Új tanárok a katonai alreáliskolában. Marcsák János 66-ik gyalogezredbeli százados a pozsonyi kadettiskola tanára és Schuszter Ágoston a 26-ik gyalogezredbeli százados a köszegi katonai alreáliskolához helyeztettek át.

Új pénzügyi biztos. Csontos Sándor pénzügyi biztos elhelyezésével megüresedett köszegi pénzügyi biztos állásra Raabe Róbert pénzügyi biztos neveztetett ki, aki már el is foglalta állását.

Ügyvédi iroda átvétel. Sipos Leó dr. ügyvéd átvette Fonyó Sándor dr. felsőpulyai ügyvéd irodáját.

Eljegyzés. Pados Béla posta és táviráda tisztviselő eljegyezte jákfalvi Gömbös Ferenc nyug. máv. ellenőr leányát Emmi.

Eljegyzés. Schubert József kertész Gyöngyös-szentkeresztben eljegyezte Dick Miczit Köszegről.

Házasság. Juranits Gyula pékmester folyó hó 11-én kötött házasságot Bauer Alojziával Köszegen.

Fegyvergyakorlaton. Serényi Ákos póstatiszt, tartalékos honvéd-hadnagy a köszegi honvéd-zászlóaljhoz bevonult fegyvergyakorlatra.

Új kiskatonák. Simon Antal köszegi kalaposmester Antal fia a Ludovica Akadémiába államköltségessé helyre másod sorban, Lux Alajosné Sándor fia a soproni honvéd főreálba államköltségessé helyre ugyan csak másod sorban vétetett fel.

Felébreltem nagy rémületemben. A Bodri még mindig ugatott. Sohse ugatott még ilyen furesán.

Az álom ismét esalafintáskodott. Hirtelenül mit látok? A Pelley-kastély tégláit nagy szekerekre rakják. Künn egyre ugat a Bodri s megint folriadok. A kis öcsém horkol a szomszédos ágyon. Sáfrányos különös színnel süt be a Hold.

Megfog egy kicsit az álom s én kérdezőskodom:

— Hát hova viszitek a téglákat?

— Tasnádra visszük. Ott építünk belőlük. Nem kell itt a faluban téglá.

Haragos lettem nyugtalan, izzadságos álomban:

— Engem ne bolondítsatok, Tasnád nincs. Honnan jöttök ide? Mindjárt kiáltok Miskának. Aztán ráttok uszítom a Bodrit.

Voltaképpen pedig sírni szerettem volna, mert Klárikát is láttam Klárka a jegenyevirágok közé bizonyosan bojtortjángot is lopott. Ahogy az arcomba vágta a virágot, fajt

A Bodri ugatott s a szívem majdnem kipattant. Micsoda ellenség támadhatott a Bodriira?

Most már elvész a világ? A bibliából jutottak eszembe szomorú esetek. Hát igazak volnának? Avagy vannak más falvak és szörnyű, ismeretlen ellenségek?

Most már igazán éberségbe estem. Klárka; egy tüvel szurt az ajkamba. Most már nem tudtam aludni. Látni akarom, hogy mi van künn. A Bodri szükülve, nagyon szomorúan vonított. Föltártam halkán az ablakot s egy fájó ugrással lesurrantam. Féltem, remegtem s mentem a romos Pelley-kastély felé. Viharzóan üvöltő hangok, kutyapanaszok csapódtak hozzám. Sárgán terült portánkra esufolódó fényével a Hold. És megláttam a Bodrit. Négy lába a Hold felé hadonászott. Nyakát egy óriási kutya fogta le. A Bodri hörgött, csunyán, rémesen. Mintha a világ haldokolt volna.

Sohse láttam ezt a fekete kutyát. Ismerem a falu minden ebét. Hát igaz? Tul a jegenyéken, a falun a Bence-dombon, a Pelley-kastélyon még folytatódik a világ.

Dideregve, forró hideg lázban másztam be az ablakon s rejtőztem el az ágyban.

Másnap sirva esőköltam meg Klárikának az ajkát. Először az ajkát. Pár hét múlva bevitt a városba az apám, hogy tanuljak.

Törvényesek tárgyalás az Angyal ügyben A szombathelyi kir. törvényszék augusztus hó 26-ikára tüzte ki Angyal Antal volt városi ellenőr ügyében a tárgyalást. Angyal három rendbeli csalással van vádolva. Védte dr. Kopstein Lipót községi ügyvéd.

Uj tüzoltóság. Vasárnap Leyrer János tüzendészeti felügyelő vezetése alatt uj önkéntes tüzoltóegylet alakult Alsószéchenyei községben. Az alakulás alkalmából felszenteltek az új Seltenhoffer-fecskendőt, majd Leyrer felügyelő beoktatta az új tüzoltóságot. A szép ünnepsélyn az egész vidékről számosan voltak jelen. A szalonakhtutai és gborfalvi tüzoltóság testületileg kivonult az ünnepélyre.

Táncosorúcska. Rosenkranz Márton tánciskolája aug. hó 20-án tartja táncvizsgáját a Mulatóban. Belépődíj 1 korona.

Hullaegető a gyepmesteri telepen. A községi gyepmester hulla égető kemence felállítására kér engedélyt a városi tanácstól. A tanács legközelebbi ülésében foglalkozik a kérelemmel.

A vágóhid melletti hid. A költségvetés bizottsági tárgyalása során Szova Ferenc bizottsági tag szövegteret a vágóhid melletti hid megépítését, mely célra bizonyos összeget javasolt a költségvetésbe beállítani. A bizottság azonban, tekintettel arra, hogy az építendő hid terveit és költségvetését az államépítészeti hivatal most készíti el s mivel a felépítési költségek 8-10 ezer koronára rúgnak, nem fogadta el Szova indítványát, mert a város majd a jövő évben kölcsön útján és rendeltetésüket veszített alapoknak felhasználásával fog a költségek fedezéséről gondoskodni.

Az 1911 évi költségvetés. A gazdálkodó és pénzügyi bizottság csütörtökön foglalkozott a jövő évi költségvetéssel. A számvédség által összeállított költségvetés teljesen a tavali keretben mozog. Semmi nagyobb beruházás nem billenti meg benn a város háztartásának mérlegét. A laktanya, utburkolat többlet költségei, majd csak az 1912 évi költségvetésben keressük meg fedezetüket. Uj beruházás lesz egy betegszállító kocsi, mi közel 400 koronába kerül és egy motoros kut szivattyu, mit a városmajor kutjára szerelnének fel. A bizottság a számvédség által összeállított költségvetést úgy általánosságban mint részleteiben elfogadásra ajánlja. A pótdadó 79 % lesz. A költségvetéssel még legközelebb foglalkozni fogunk.

Hirdetmény a sorozásról. A rendőrhatalóság hirdetményileg teszi közzé, hogy a fősorozás a községi hadkötelesekre nézve szeptember 15-én lesz. Az idevágó hirdetményt a városi ügyek rovatában hozzuk.

Harcászati lövészet. Honvédszázalajunk e hó 16-án és 17-ikén a cáki harcserű lötéren éles töltennyel harcserű lövészetet fog tartani. A hatóság figyelmezteti a közönséget, hogy a jelzett napokon a veszélyeztetett területen ne tartózkodják.

Rongálják a padokat. A város a sétaterekre izléses, szép padokat helyeztet ki. Akadnak rakoncátlan kezek, kik a padokat megrongálják. Felkérjük a közönséget, hogy a rongálókat jelentse fel a rendőrségnél.

A népszámlálás költségei. Ez évben népszámlálás lesz, melynek költségeit a községek, illetve a városok viselik. A gazdálkodó és pénzügyi bizottság a költségvetés tárgyalásakor 1000 koronát javasolt a költségvetésbe beállítani a községi népszámlálás költségeire.

Honvedeink gyakorlaton. A községi honvédszázaló elj szerdán jött meg a soproni ezredösszpontosító gyakorlatokról és augusztus 20-án mennek el a gyakorlatokra, honnan szept. 12-én térnek vissza.

Gyümölcs eladás. A városi utak mellett és a tereken termelt gyümölcsöt e hó 15-én délután 2 órakor adja el a város nyilvános árverésen. Az árverés a Czeke-féle malomnál kezdődik.

Déli vasut. A vasvári bucsu alkalmából folyó évi augusztus hó 15-én kedvező időjárás esetén Szombathely és Vasvár, továbbá Szombathely és Zalaszentiván között külön személyvonatok fognak közlekedni, melyeknél a közönséges személyvonati jegyek érvényesek és pedig: Szombathelyről külön személyvonat 7 óra 50 percekor indul, Gyöngyöshermán, Dömötör és Rábamolnári állomáson megáll, és Vasvárra reggel 7 óra 31 percekor érkezik Szombathelyről külön személyvonat belután 1 óra 40 percekor indul, Dömötör, Rábamolnári, Vasvár, Oszkó, Györvár és Egerváron megáll. Vasvárra d. u. 2 óra 24 percekor érkezik és 2 óra 28 percekor indul, Zalaszentivánra d. u. 3 óra 11 percekor érkezik. Zalaszentivánról külön személyvonat délután 3 óra 22 percekor indul, Egervár, Györvár, Oszkó, Vasvárra d. u. 4 óra 04 percekor érkezik és 4 óra 05 percekor indul, Szombathelyre d. u. 4 óra 42 percekor érkezik.

A Vasvármegyei Fogadósk. Vendéglősök és Kávésok ipartársulatának választmányi ülése. Csütörtökön délután tartotta meg választmányi ülését a Vasvármegyei fogadósk. vendéglősök és kávésok ipartársulata Szombathelyen. A gyűlésen, melyen Herceg Ferenc elnök elnökölt egy a központi, mint a vidéki választmányi tagok nagy számban jelentek meg. Bejelentette az elnök, hogy az alapszabályok jóváhagyását a miniszteriumhoz felterjesztették. Többek

felszólalása után kimondta a választmány, hogy a tagsági gyűjtőleveket egyelőre körlevélben küldi meg minden községbe s felkéri a kartársakat, hogy a maguk környékén minél több hivatást szerezzenek. Az alapszabályok rendelkezése szerint a tagsági díj nagyságát a választmány határozza meg, mely azonban évi 12 koronánál nagyobb nem lehet. Herceg Ferenc elnök indítványára a választmányi ülés az első évi tagsági díjat tekintettel az alakulással járó nagyobb kiadásokra, évi 8 koronában állapítja meg, mely összeg Szombathelyen negyedévi előleges részletekben fizetendő. A beirási díj fejében egyszer és mindenkorra fizetendő 2 korona a belépéskor. Elhatározta továbbá a választmány, hogy a szeptember hó 6. és 7-én Budapesten tartandó országos vendéglős kongresszuson még az alapszabályok hiányában részt nem vesz, de a kongresszus célját, valamint a részvétel módjait körlevélileg közli a tagokkal s a jelentkezéseket továbbítja.

Azt sem tudja, tel van e vagy nyar, úgy megzavarodnak Dörmögő Dömötör és társai a dobsinai jégbarlangban. Hogy és miként, azt elmondja Sebők Zsigmond, gyermek lapja, a Jó Pajtás legújabb augusztus 7-iki számában. Ugyanebben a számban van Lampérth Géza verse Elek nagyapó meséje, Talián Gábor tréfás meséje a tapsifüles tatárcsáról, Frennd Zsolt, bajnocsapat-kapitány cikke a vízpóló-játékról, Juhász Arpád kedves képe Tilinkós Péter versével, Tóth Andor verses meséje, Az állatok kudarcra (képekkel), tarka krónika hódpalotáról, Lengyel Laura regényének folytatása, a rejtvények, szerkesztői üzenetek stb. A Jó Pajtás előfizetési árai: egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 f. Előfizetési pénzek IV. Egyetem-utcaulá 4 sz. küldendők.

Szilagi és Diskant miskolci gépgyáros könyök-szerkezetű és víznyomású cég kitűnő szőlőszájtoira, valamint a legújabb „Villám” központi bogyzó és zuzógépére felhívjuk az olvasóink figyelmét. Kiemelendők különösen a cég által feltalált és készített „Kossuth,” „Kincsem” és „Hegyalja” borsajtók, nemkülönben a nagyüzemi sajtóláshoz készített Rákóczi „kettős kosaru” sajtók, amelyeknél a régi világból készített sajtója nagyszerűen egyesítve van, a legújabb technika vívmányaival. A sajtók felső része acél alsórése faszervezet. Ennélfogva a must sehohsem érintkezik vasrészekkel, hanem csak a fával, ami a must színét, ízét, zamátját nem befolyásolja. A torkolyt sem kell összevagdálni, hanem kisebb darabokban is könnyen ki lehet venni. Az 1901. évi temesvári, az 1902. évi egri és pozsonyi II. mezőgazdasági országos és az 1906. évi nagyváradi kiállításon valamint 1907. évi pécsi kiállításon a cég borsajtói elsődijjal, aranyéremmel lettek kitüntetve. A cég izléses árjegyzékét kívánatra minden érdeklődőnek megküldi.

Maponta friss szőlő, valamint legfinomabb dinnye a Rohonczy-féle kertészethől Törökbecsén.

Kapható

Schaar József

esemege-, bor- és fűszerkereskedőnél
Közegen.

Közgazdaság.

Rozsul termő gyümölcsfák.

Bár a gyümölcstermes sok minden eshetőségnek van kitéve, a melyek a fa termő képességét csökkentik mégis a gyümölcsfáknál a terméketlenség oka többnyire abban található fel, hogy a talaj tápláló anyagban szegény.

Ezen okot fel lehet ismerni részint magáról a fáról, részint az alatta termő fűfélékről. A táplálék hiányában szenvedő fák ugyanis megmohosodnak, keveset nőnek, s így terméketlenek.

A fa mohóságát azonban az éghajlati viszonyok és egyéb körülmények is okozhatják, s így egyedül ebből nem lehet határozottan arra következtetni, hogy a talajban nincs elég tápláló anyag. Ha a fák mohóságát tapasztaljuk, vizsgálat tárgyává tesszük azon fűveket is, a melyek a fa alatt teremnek, hogy határozottan megállapíthassuk, vajjon a talaj tápláló anyagokban szegénysége okozza-e a mohóságot vagy sem. Ha a fa alatt kevés fű nő, s ez is vékony szálé, rossz minőségű, akkor ez határozottan arról tanusodik, hogy a talajból hiányzik a káli és foszfor. Ilyen esetben csak dus trágyával tehetjük fűnknek termővé. Ez a dus trágya azonban ne álljon egyedül ing istálló trágyából, de e mellett okvetlen szuperfoszfátot és meszet is kell alkalmazni. A gyümölcsfák nagyon sok meszet igényelnek. Ha a gyümölcsfát elégetjük, a vissza maradó hamu egyharmada mész, a mi eléggé bizonyítja, hogy a gyümölcsfa a talajból igen sok meszet von el, tehát dus mesz trágyázást is igényel. Ha a talaj eléggé mészdús, akkor a fa koronája alatt földben hereféléket is nagy mennyiségben találunk, ha azonban ezek hiányzanak, akkor a talaj mészszegény. A fák trágyázása tehát csak akkor helyes, ha dus istálló trágyát és meszet, vagy bő szuperfoszfátot alkalmazunk trágyázásul. Ezt a trágyázást addig kell évente ismételnünk, míg a fa koronája alatt löhere feléssel kevert dus fű növény indul meg, a mi annak a jele, hogy most már a talaj felső rétegében annyi foszfor és mész van, a menyi elegendő arra, hogy az esővíz azt részben a fa gyökeréig lemossa.

A repce.

Most van a repce elvetési ideje, a mely dus aratást, miként általánosan ismert dolog, csak akkor adhat, ha nagyon kövér, erősen trágyázott földbe adjuk. A repce ugyanis nagy igényű növény, a mely a talajt nagyon kihatározza. A közepes repce termés a mely hektáronként 24 mázsa magot, 50 mázsa szalmát és 17 mázsa pelyvát ad, nem kevesebb mint 116 76 kg. nitrogént, 58.34 kg. foszforsavat és 95.5 kg. kálit von el a talajból. Hogy ilyen terméseket érthessünk el, nem elég egyedül istálló trágyával ellátnunk a talajt, mert még abban az esetben is, ha nagyon bőven istálló trágyázunk, még mindig 250-300 kg. szuperfoszfátot kell hektáronként adnunk, hogy a repce foszfor szükségletét kielégítsük. Ha azonban csak közepes istálló trágyázást ezközlhetük, a 250-300 kg. szuperfoszfát mellett még 75 100 kg. kénsavas ammoniakat is kell adni, még abban az esetben is, ha a repce löhere után következik. Leghelyesebb ilyen esetben 250-300 kg. ammoniak-szuperfoszfátot adni hektáronként. Kötött talajon káli trágyázásra nem igen van szükség.

Megjegyzendő még, hogy a műtrágyázott repce éppen gyors fejlődése miatt az állati kártevőkkel szemben nagyon ellentálló.

1910 El. 13 F. 4. szám.

Árlejtési hirdetmény.

A községi kir. járásbírósi hivatali és fogházhelyiségei fűtéséhez 1911 évre szükséges kemény tüzifa szállításának biztosítása végett folyó **1910. évi szeptember hó 12-ik (tizenkettedik) napjának délelőtt 9 órájkor** a községi kir. járásbírósi hivatalos helyiségében (Chernel-utca 13 sz. I. emelet 7 ajtó) árlejtés fog tartatni.

Az 1910. évre a hivatalos helyiségek fűtéséhez 101.1 köbm; a fogházhelyiségek részére 10.7 köbm. összesen 111.8 köbm. tüzifa van megállapítva azonban esetleg több vagy kevesebb szükségeltetik.

Felhivatnak mindazok, kik az árlejtésben résztvenni óhajtanak, hogy a fent kitett határidőben és helyen személyesen, vagy 1 koronás bélyeggel ellátott szabályszerű zárt ajánlataikat az árlejtésre kitűzött óra előtt a kir. járásbírósi i. jegyzői irodájában adják be.

Bánatpénzül egyidejűleg a vételár 5%-nak megfelelő készpénz vagy elfogadható értékpapír teendő le.

A közelebbi feltételek alulirt kir. járásbírósi i. jegyzői irodájában a hivatalos órák alatt minden nap megtekinthetők.

Kir. járásbírósi Közseg 1910. július 28.

Hannibal Móric

kir. járásbíró.

1688 1910. sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A községi kir. járásbírósi mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy **Rohonc és vidéke első onsegelyzo szövetkezet** végrehajtatónak kiskoru Hoffer Mária, István, János, Anna, József és Domján Istváné Holeczgethau Mária rohonci lakosok végrehajtatást szenvedők elleni végrehajtatási ügyében 1208 K 80 fillér tőke és ennek 1908. március 1-től jaró 6%, rendes 6%, késedelmi kamatai, 134 kor. 65 fillér per es végrehajtatási ugy jelenleg 26 koronában megállapított és a netán még felmerülő költségek behajtása végett a területén fekvő következő ingatlanok u. m.:

1) a rohonci 554. sz. tjkvben A + 1. sor 946 hrsz. 360. számu háznak kisk. Hoffer Mária, István, János, Anna, Józsefet illető fele 82 kor. 50 fill. 2) az ugyanazon számu tjkvben A + 2 sor 950 hrszamu kertnek ugyanazokat illető fele 2 kor 50 fill. 3) az özv. Domján Istváné sz. Holeczgethán Mária tulajdonát képező és a rohonci 629 sz. tjkvben A + 1. sor 1053 hrsz. 703. sz. ház 370 kor. 2. sorsz. 6630. hrszamu szántó 36 kor. 3. sorsz. 4558. hrszamu szőlő 117 kor. 4. sorsz. 5398. hrszamu szántó 5 kor. 5. sorsz. 6846. hrsz. szántó 940 kor. 6. sorsz. 4536/2 hrszamu legelő 3 kor. kikiáltási árban az árverést elrendelte, és hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az

1910. évi augusztus hó 31. (hármicegyedik) napjan délután 1/2 3 órakor

Rohonc község házánál megtartandó nyilvános árverése — azonban a 360. és 703. számu házak a kikiáltási ár felénél — a többi ingatlanok a kikiáltási ár kétharmadánál alacsonyabb árban eladatni nem fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben vagy ovadekképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, — avagy a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kikiáltott szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Közegen, 1910. évi június hó 10-én Előadó hiv. távol: Terplán s. k. kir. járásbíró.

A kiadmány hitelűl:

Péczely Gyula,

kir. telekkönyvvezető.

Rét és szántóföld

körülbelül 20 hold terjedelemben (a Tamásföldek, Kistöldek és rendeki vám körül) szabad kézből eladók vagy bérbe adók.

Közelebbi feltételek nyerhetők

őzv. Sziklay S.-nél
Közszegen.

Egy jó forgalmú pékhelyiség (Gyöngyös utca 368. szám alatt) bérbeadó. Bővebb felvilágosítás kapható Kirchknopf Mihály úr vaskereskedésében.

Ház eladás.

A Gyöngyös-utca 368. számú ház egy jó forgalmú pékhelyiséggel azonnal jutányos árrban eladó.

Felvilágosítással szolgál Kirchknopf Mihály úr.

A Galler-féle villa

az intézet-utcában 842. sz. a. azonnal szabad kézből eladó, vagy egy lakónak bérbe adó.

Bővebbet a tulajdonosnál a házban.

Meghívó.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására adni, hogy

1910. augusztus hó 20-án azaz szombaton a táncanfolyam befejezése alkalmával a Mulató nagytermében egy zártkörű

TÁNCVIZSGÁT

összekötve

tánovigalommal

rendezek, melyre csakis ismerőseim, volt növendékeim és a növendékeim által meghívott vendégek vehetnek részt.

Külön meghívók nem lesznek kibocsátva.

A zenét Horvát Géza teljes zenekara szolgáltatja.

Belépti-díj személyenként 1 K. Kezdeté este 8 órakor.

A hölgynövendékeim a közönség tiszteletére bemutatnak egy francia táncot XIV. Lajos idejéből (Menuette.) Az összes növendékeim pedig egy körmagyart.

Kitünő tisztelettel

Rosenkranz Márton
és a rendezőség.

Szombathelyi Takarékpénztár

Részvénytársaság

kőszegi fiókja,

Kőszeg, Király-út 755. sz.

Strucz szálloda mellett.

Betéteket elfogad betétkönyvekre netto 4 százalékos kamatozással és folyó számlára, a kamatozás a betételt követő napon kezdődik; betét kifizetéseket felmondás és levonás nélkül eszközöl.

Kölcsönöket, u. m. váltó, jelzálog-, folyószámla és zálogkölcsönöket a legelőnyösebb feltételek mellett nyújt.

Értékpapirokat napi árfolyamon vesz és elad.

Szelvényeket költségmentesen bevált.

Örzésre átvesz értékpapirokat és egyéb értékeket csekély díj mellett.

Sorsolás alá eső értékpapírok sorsolását költségmentesen ellenőrzi.

Központ:

Szombathelyi (rég) Takarékpénztár r. t.
Szombathelyen.

Alapított 1867-ben.

Alaptőke: 1.200.000 kor.

Tartalékok: 400.000 kor.

Takarékbetétek: 14.000.000 kor.

A közkedvelt

Anker-kenyér

elárusítási árát 54 fillérben állapítottuk meg. Egyedüli elárusításával Közszegen Schaar József, fűszer és csemege kereskedőt biztuk meg.

Anker-kenyér-gyár

Heinrich & Fritz Mendl
Bécs.

Üzlet áthelyezés.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására adni, hogy

könyvkötő és papirkereskedő

üzletemet f. évi augusztus hó 1-vel a Várkör 447 sz. házból ugyancsak a Várkörön levő Pfeiffermann-féle 431. számú házban helyeztem el.

A nagyérdemű közönség szíves pártfogását jövőben is kéri

tisztelettel

Hawrlant Károly
könyvkötő és papirkereskedő.

STOCK COGNAC MEDICINAL

szavatolt valódi borpárlat

CAMIS & STOCK

gőzparoló telepéből

BARCOLA.

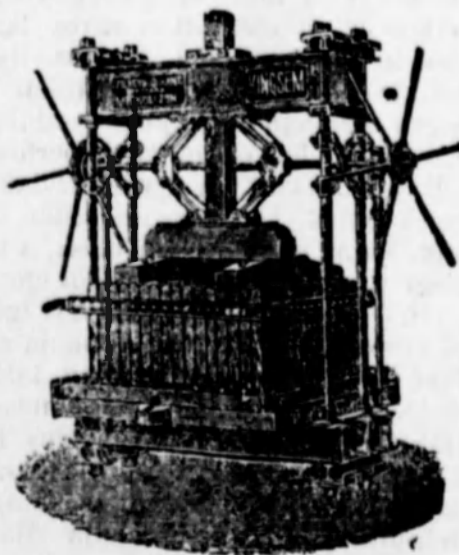
Cognac gőztőzde állandó
hivatalos vegyi ellenőrzés alatt.

Kapható minden jobb üzletben.

Közszegen kapható Róth Sándornál.

1902. borászati kiállítás, Eger I. díj, diszokli és aranyérem. 1902. országos gazd.

kiállítás, Pozsony: I. díj, aranyérem. 1906. Nagyvárad: I. díj, diszokli. 1901. temesvári kiállítás, I. díj, diszoklevél.

Zongora raktár.

KULHAY KÁROLY

zongora készítő és hangoló

Szombathely,

Kossuth Lajos-utca 19. szám.

Elvállal zongora hangolást, valamint zongorák és pianinok javítását és ujrabőrözését szakszerű kivitelben jótállás mellett.

Őszi trágázás.

Óvakodjunk a hamisításoktól!

Valódi Stern-Marko védjegyű

Thomassalak

a legjobb és legolcsóbb phosphorsavas műtrágya!

Gsak akkor

ha ilyen

van és

óiomzár

valódi

zsákban

eredeti

van rajta.

Minden zsák tartalomjelzéssel van ellátva.

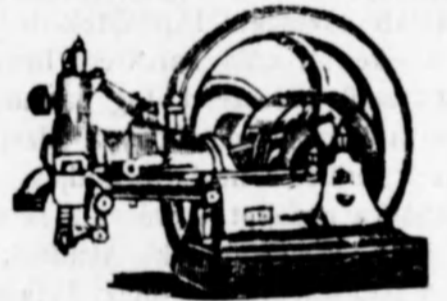
Kalmár Vilmos

a Thomasphosphatfabriken, Berlin
vezérképviselője

Budapest, VI., Andrassy ut 49.

Drezdai Motorgyár Részv.-Társ.

Németország egyik legrégebb és legnagyobb motorgyára

Szállít szakkorokban elismert legjobb gyártmányú Benzin-, Nyersolaj-, Gáz-, Petroleum-motorokat és lokomobilokat

— valamint Szívógázmotorokat. —

MEGLEPŐ UJDONSÁG! EGYETEMES GENERATORUNKKAL

a tényleges löerő
óránként csak 1 fillérbe kerül.

Vezérképviselő:

Gellért Ignác és Társa

Budapest, Teréz-körút 11. — Telefon 12-91
Legmos-zobbenő jótállás! — Kedvező fizetési feltételek

Az 1907. pécsi-kiállításon aranyérem és diszoklevél.

Borsajtók

legújabb rendszerű, könyökszerkezetű „Kossuth”, „Kincsem”, „Hegyalja”, „Mabille”, és „Acélsors”, a magyar bortelmelek legkedveltebb borsajtói.

Legújabb rendszerű víznyomású (hidraulikus)

kettős kosaru sajtók

nagyüzemű préseiéshez.

Sajtóink főelőnye: A must sehohsem érintkezik vasrészekkel. Egyszerű kezelés. Óriási erő kifejtés. A törköly egy darabban és könnyen kivethető. Egy ember által könnyen kezelhető.

Szőlőzuzók és bogyzók „VILLAM” legújabb centrifugális bogyzó- és zuzogépek.

SZILÁGYI és DISKANT gépgyáros, MISKOLC.

Arjegyaék ingyen.